

NVEs leverandørskifteundersøkelse, 1. kvartal 2014

I første kvartal 2014 har økningen i leverandørskifter for husholdninger fortsatt, sammenlignet med tilsvarende kvartal i tidligere år. Antallet leverandørskifter for husholdninger økte med 8% sammenlignet med første kvartal 2013. Samtidig har prisene i de norske elspotområdene vært mellom 8,4 og 5,9 øre/kWh lavere enn i samme periode i fjor, avhengig av prisområde. Antallet kunder på leveringsplikt har fortsatt en nedadgående trend som begynte med at BKK i november 2013 auksjonerte bort sine kunder på leveringsplikt. Nedgangen skjer på tross av et tilbakefall i antallet husholdningskunder på leveringsplikt i BKKs nettområde.

Antall leverandørskifter

I første kvartal 2014 viser de innrapporterte tallene at det ble foretatt 100 200 leverandørskifter blant norske husholdninger.¹ Dette er en økning på omtrent 8 % sammenlignet med samme kvartal i 2013. Tallene viser at det ble foretatt 11 500 leverandørskifter blant næringskunder i første kvartal 2014. Dette er en nedgang på omtrent 44 % fra samme periode i fjor. Det er verdt å merke seg at prisene i de norske elspotområdene har vært relativt lave i første kvartal 2014.²

Tabell 1: Antall leverandørskifter per år og kvartal for husholdningskunder. Kilde: NVE.

Husholdningskunder	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. kvartal	51 900	80 000	21 400	93 600	92 400	100 200
2. kvartal	44 900	51 200	56 400	71 500	93 500	
3. kvartal	44 600	45 400	50 000	82 400	82 500	
4. kvartal	53 700	66 800	73 300	84 600	113 900	

Tabell 2: Antall leverandørskifter per år og kvartal for næringskunder. Kilde: NVE.

Næringskunder	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. kvartal	8 300	9 700	13 200	15 400	18 000	11 500
2. kvartal	5 000	4 400	7 000	6 000	10 400	
3. kvartal	2 700	4 400	7 000	5 200	7 800	
4. kvartal	3 800	5 300	7 600	6 500	8 400	

Om leverandørskifter

Antall leverandørskifter kan være en indikator for graden av konkurranse i sluttbrukermarkedet for kraft. I henhold til økonomisk teori vil man i et velfungerende kraftmarked med aktive og velinformerte forbrukere, ha forbrukere som velger de mest konkurransedyktige kraftleverandørene og strømvitalene. Dette vil bidra til god konkurranse i markedet, og bidra til å holde kraftleverandørenes marginer lave.

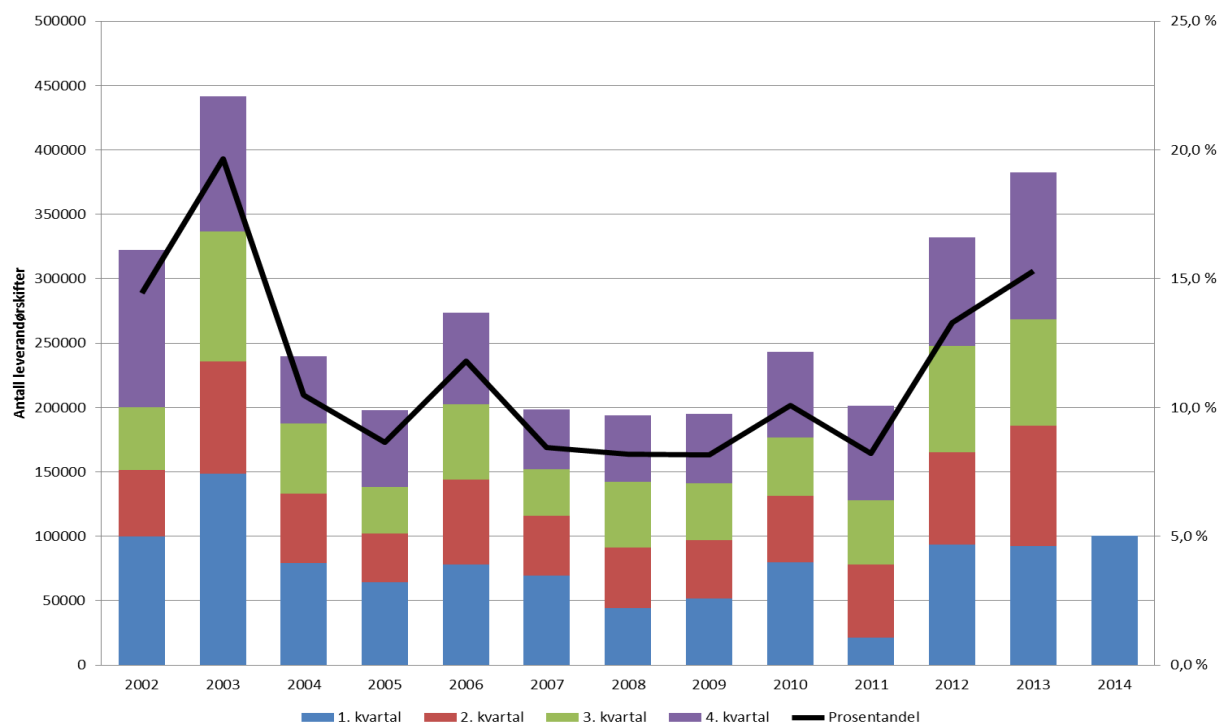
Det er verdt å merke seg at dette er tall som viser antall leverandørskifter, ikke antall forbrukere som skifter leverandør. Det betyr at dersom en forbruker bytter leverandør, og deretter bytter tilbake til sin forrige leverandør etter kort tid, telles dette som to leverandørskifter. Antallet forbrukere som har byttet leverandør kan dermed være langt lavere enn leverandørskiftetallene indikerer.

Norge var tidlig ute med å åpne opp for at sluttbrukere fritt kan velge kraftleverandør, og har i dag en relativt høy andel leverandørskifter sammenlignet med andre land i Europa. [Figur 1](#) og [Figur 2](#) viser utviklingen i antall leverandørskifter fra 2002 og frem til i dag for henholdsvis husholdningskunder og næringskunder. Den kraftige veksten i antall leverandørskifter ved årsskiftet 2002/2003 sammenfalt med en periode med svært høye kraftpriser. Det er imidlertid ikke bare høye priser som påvirker forbrukerne til å skifte kraftleverandør. I 2012 var det et høyt antall leverandørskifter sammenlignet med tidligere år, til tross for svært lave gjennomsnittspriser for kraft dette året. Antallet leverandørskifter for husholdninger har økt siden 2008.

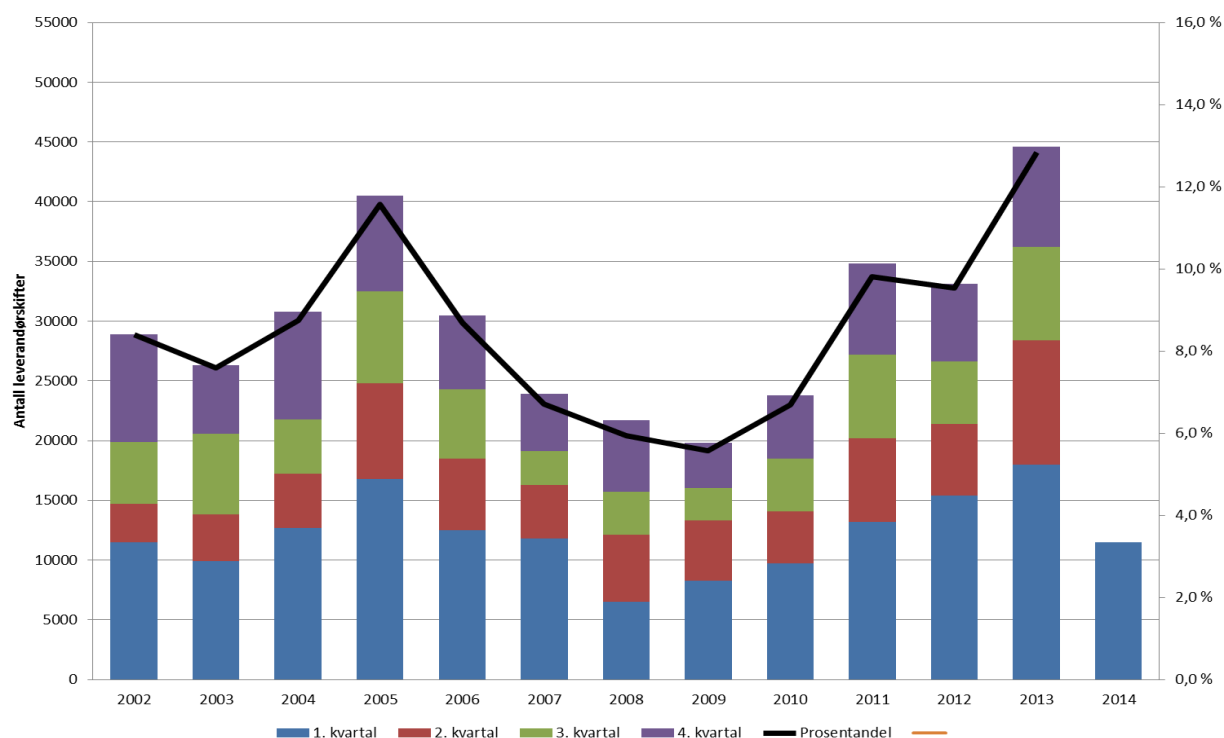
¹ Justeringsfaktor er basert på antall husholdningskunder og næringskunder i 2012. Når NVE i september 2014 mottar nye tall for totalt antall husholdnings- og næringskunder i 2013, vil leverandørskiftetallene justeres i henhold til korrekt antall husholdningskunder og næringskunder.

² Se tabell 3.

Figur 1: Antall leverandørskifter per år og kvartal for husholdningskunder og årlige leverandørbytter for husholdningskunder i prosent. Kilde: NVE.

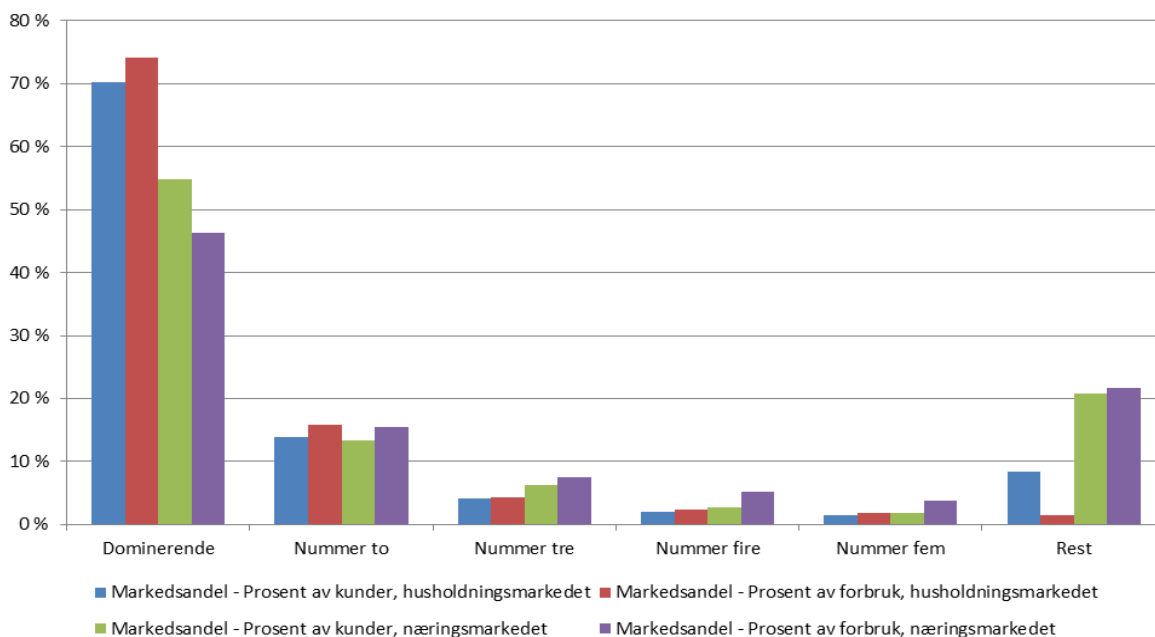
Figur 2: Antall leverandørskifter per år og kvartal for næringskunder og årlige leverandørbytter for næringskunder i prosent. Kilde: NVE.

Markedsandeler

I første kvartal 2014 hadde den dominerende leverandøren i hvert nettområde i gjennomsnitt 70 % av husholdningskundene. Den dominerende leverandøren i næringsmarkedet hadde i gjennomsnitt 55 % av næringskundene. Tallene viser at posisjonen til den dominerende leverandøren både for husholdningskunder og næringskunder er tilnærmet uendret fra forrige kvartal. Den dominerende leverandøren i hvert nettområde omsatte i gjennomsnitt 74 % av husholdningskunderenes kraftvolum, en økning på 6 % fra fjerde kvartal 2013. For næringskunder omsatte den dominerende leverandøren i gjennomsnitt 46 % av kraftvolumet.

Figur 3: Gjennomsnittlig markedsandel for de fem dominerende leverandørene i første kvartal 2014. Kilde: NVE

Priser

Prisene i de norske elspotområdene har vært lavere i første kvartal 2014 sammenlignet med tilsvarende kvartal i fjor. Gjennomsnittsprisene for spotpriskontrakter i de tre sydligste elspotområdene lå svært jevnt, og varierte mellom 34,2 og 34,8 øre/kWh.³ Dette er mellom 8,4 og 7,7 øre/kWh lavere enn tilsvarende periode i fjor. Kunder med spotpriskontrakt i elspotområdet Midt-Norge (NO3) hadde tilnærmet samme pris som i de sydligste elspotområdene, med 35 øre/kWh. Dette er 7 øre/kWh lavere enn i første kvartal 2013. I elspotområdet Nord-Norge (NO4) var gjennomsnittsprisen 28 øre/kWh i første kvartal 2014, en nedgang på 5,9 øre/kWh sammenlignet fra fjerde kvartal 2013. Gjennomsnittsprisen på standard variabel kontrakter var 39,7 øre/kWh i første kvartal 2014, noe som var jevnt over høyere enn elspotprisene i samme periode. Gjennomsnittsprisen på standard variabel kontrakter var 3,6 øre/kWh lavere i første kvartal 2014 enn i tilsvarende periode i fjor.

Tabell 3: Gjennomsnittlige priser (øre/kWh) på kraftkontrakter. Kilder: Nord Pool Spot, Konkurransetilsynet og NVE.

	Standard variabel kontrakt	Elspotområdet Øst-Norge (NO1)	Elspotområdet Sørvest-Norge (NO2)	Elspotområdet Midt-Norge (NO3)	Elspotområdet Nord-Norge (NO4)	Elspotområdet Vest-Norge (NO5)
1. kv. 2014	39,7	34,8	34,6	35,0	28,0	34,2
4. kv. 2013	42,2	39,3	39,2	41,2	32,9	39,2
1. kv. 2013	43,3	42,5	42,0	42,0	33,5	42,6

Om priser

De oppgitte prisene er inkl. mva. og et påslag på 3,5 øre/kWh, bortsett fra i elspotområdet Nord-Norge, hvor prisen er oppgitt ekskl. mva. og inkludert et påslag på 2,8 øre/kWh (opp fra 3,1 og 2,5 øre/kWh i 2013). Det inkluderte påslaget er beregnet av NVE, og skal representere et gjennomsnittlig påslag på spotpriskontrakter tilbudt i markedet. Påslaget brukt for kontrakter i elspotområdet Nord-Norge er lavere fordi husholdningskunder i Nordland, Troms og Finnmark har fritak fra merverdiavgift på strøm.

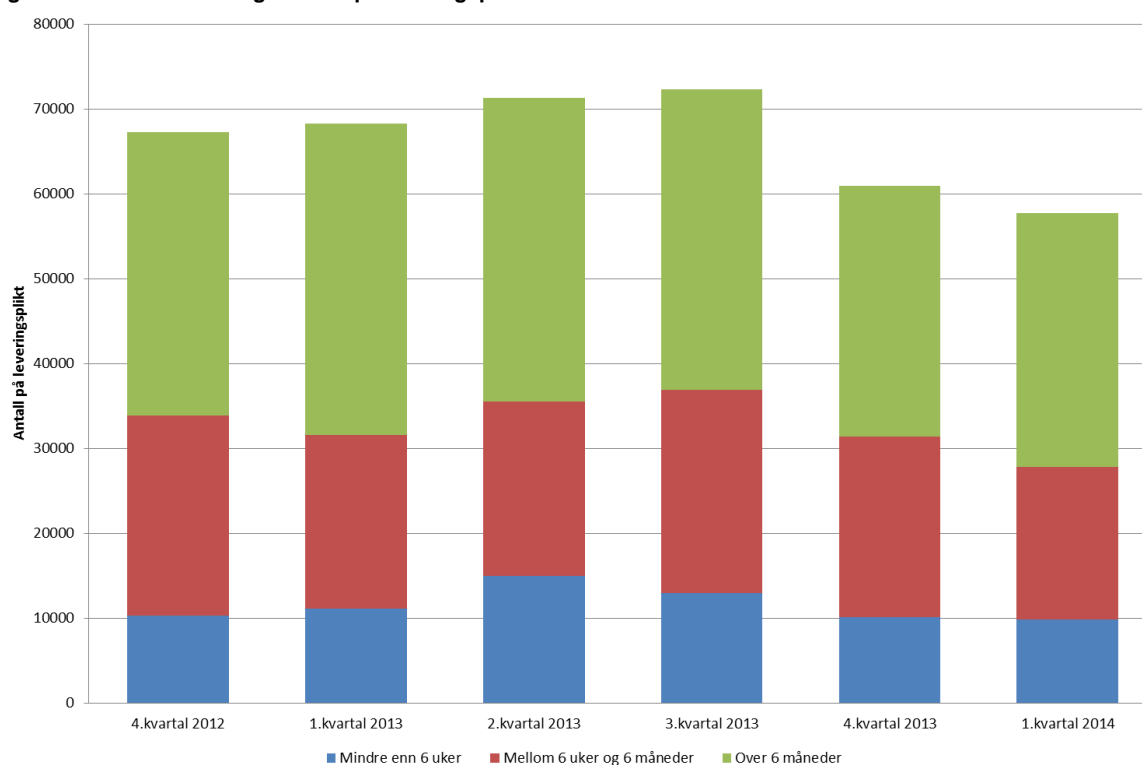
³ Gjennomsnittsprisene er gjennomsnittet av elspotprisen i hvert elspotområde, pluss mva. og påslag.

Leveringsplikt

Antallet husholdningskunder på leveringsplikt gikk ned fra 60 800 til 57 700 mellom fjerde kvartal 2013 og første kvartal 2014. Dette er en nedgang på 3100 kunder. På årsbasis var det en nedgang på 10 550 husholdningskunder på leveringsplikt sammenlignet med tilsvarende kvartal i fjor. I første kvartal 2014 var andelen husholdningskunder på leveringsplikt 2,3 % av totale husholdningskunder, en nedgang på 0,4 % fra første kvartal 2013. I første kvartal 2014 var det en nedgang i antall husholdningskunder på leveringsplikt mellom 6 uker og 6 måneder som utgjorde størsteparten av den totale nedgangen.

Antallet næringskunder på leveringsplikt gikk ned marginalt fra 10 200 til 9950 mellom fjerde kvartal 2013 og første kvartal 2014. Dette er en nedgang på 250 kunder. Andelen næringskunder på leveringsplikt var 3,4 % av totale næringskunder i første kvartal 2014, en nedgang på 0,4 % på årsbasis fra første kvartal 2013. NVE anser det som positivt at antallet på leveringsplikt har fortsatt å gå ned både for husholdning- og næringskunder, og at det ikke har vært et større tilbakefall til leveringsplikt etter pilotprosjektet i 2013 som lot BKK auksjonere bort sine kunder på leveringsplikt. Les mer om pilotprosjektet i [eget avsnitt](#) under.

Figur 4: Antall husholdningskunder på leveringsplikt. Kilde: NVE

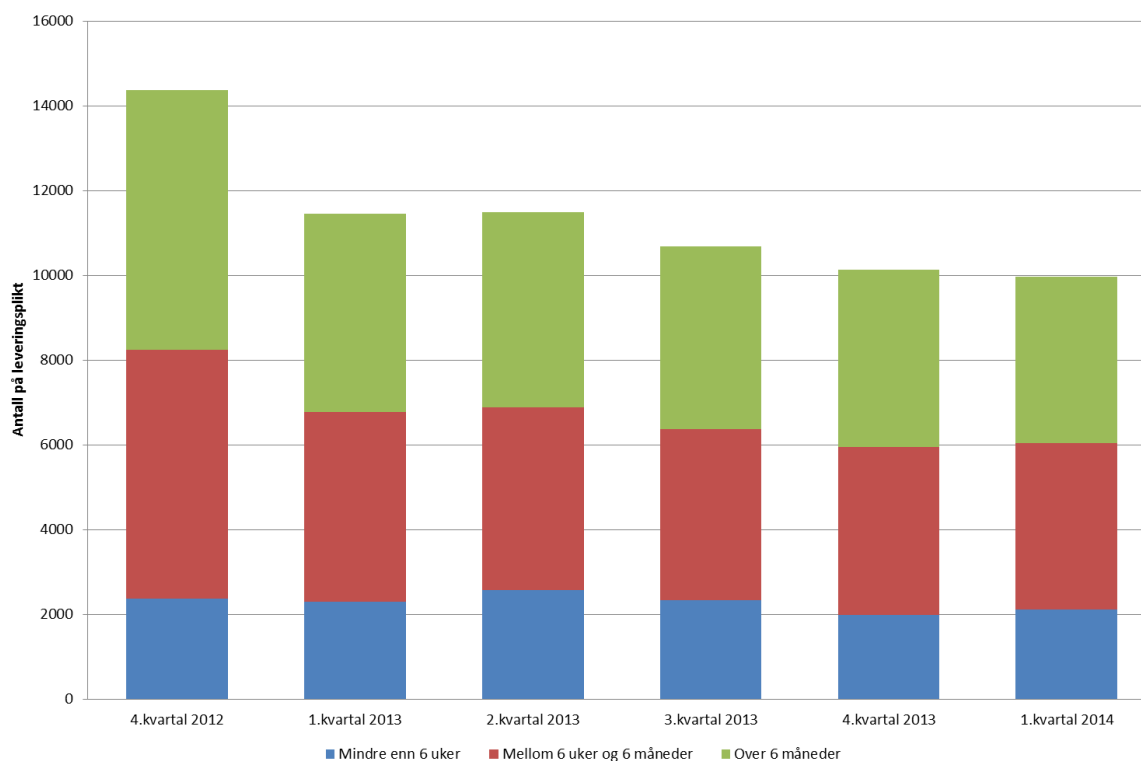
Tabell 4: Andel husholdningskunder på leveringsplikt ved utgangen av hvert kvartal. Kilde: NVE

Husholdningskunder	Andel kunder (antall abonnenter)	Andel forbruk (volum)
4.kvartal 2012	2,7 %	2,5 %
1.kvartal 2013	2,7 %	2,3 %
2.kvartal 2013	2,7 %	2,2 %
3.kvartal 2013	2,9 %	2,5 %
4.kvartal 2013	2,4 %	1,9 %
1.kvartal 2014	2,3 %	2,0 %

Tabell 4: Andel næringskunder på leveringsplikt ved utgangen av hvert kvartal. Kilde: NVE

Næringskunder	Andel kunder (antall abonnenter)	Andel forbruk (volum)
4.kvartal 2012	4,5 %	1,4 %
1.kvartal 2013	3,8 %	1,2 %
2.kvartal 2013	3,7 %	1,2 %
3.kvartal 2013	3,8 %	1,1 %
4.kvartal 2013	3,5 %	1,3 %
1.kvartal 2014	3,4 %	1,3 %

Figur 5: Antall næringskunder på leveringsplikt. Kilde NVE

Pilotprosjekt – auksjon

Som et pilotprosjekt fikk BKK i 2013 tillatelse til å auksjonere bort alle sine kunder på leveringsplikt. Fjordkraft vant auksjonen og overtok alle BKKs kunder på leveringsplikt 18. november 2013.⁴ I alt utgjorde dette ca. 8 500 kunder. Denne overføringen bidrar til å forklare mye av økningen i antall leverandørskifter i fjerde kvartal 2013, samt den markante reduksjonen i antall kunder på leveringsplikt fra tredje til fjerde kvartal 2013.

I første kvartal 2014 har det vært et tilbakefall av husholdningskunder på leveringsplikt i BKKs nett. Antallet nye husholdningskunder på leveringsplikt i BKKs nett har økt fra 2100 kunder i november 2013 til 3350 kunder i mars 2014. Dette er en økning på omtrent 60 % på 5 måneder, men det er nå likevel 5150 færre husholdningskunder på leveringsplikt i BKKs nett sammenlignet med før auksjonen. Når det gjelder næringskunder har det kun vært et marginalt tilbakefall i BKKs nett på omtrent 16 % fra november 2013 til mars 2014.

Om undersøkelsen

NVE har siden 1997 gjennomført kvartalsvise undersøkelser av leverandørskifter og kraftleverandørers markedsdominans i sluttbrukermarkedet for kraft, og undersøkelsene bidrar til NVE sitt arbeid med å følge med på om sluttbrukermarkedet for elektrisitet fungerer tilfredsstillende. Dette er et ledd i arbeidet med å undersøke om sluttbrukermarkedet fungerer tilfredsstillende.

Fra 1999 ble undersøkelsen utvidet fra å omfatte husholdningskunder til også å inkludere næringskunder. I fjerde kvartal 2013 deltok 44 av de største nettselskapene med distribusjonsnett i Norge i undersøkelsen.¹ De 44 nettselskapene omfatter i fjerde kvartal 2013 omtrent 90 prosent av husholdningsmarkedet og omtrent 94 prosent av næringsmarkedet. De innsamlede tallene for leverandørskifter skaleres opp i henhold til det totale antall husholdnings- og næringskunder for å bedre representere hele sluttbrukermarkedet. Tallet på abonnement for husholdningskunder og hytter/fritidsboliger er beregnet til å være om lag 2 497 000. Totalt antall næringskunder er beregnet å være om lag 347 100.

⁴ Budene tilsvarte prisen kraftleverandørene forpliktet seg til å tilby kundene på leveringsplikt de første 12 månedene. Laveste bud vant.